

TUMAČENJE ODREDBI KOLEKTIVNOG UGOVORA ZA GRADITELJSTVO

Zajednički organ za tumačenje odredbi Kolektivnog ugovora za graditeljstvo i praćenje njegove primjene (dalje u tekstu: Zajednički organ) je konstituiran dana 09. srpnja 2003. godine. Zajednički organ ima šest članova od kojih svaka ugovorna strana imenuje tri člana.

Odlukama ministra rada i socijalne skrbi, od dana 24. travnja 2002. godine, 16. srpnja 2003. godine, 06. lipnja 2005. godine, te ministra gospodarstva rada i poduzetništva od 19. kolovoza 2005. godine, 11. srpnja 2007. godine i 06. veljače 2008. godine (Narodne novine broj 56/02., 120/03., 75/05., 104/05., 81/07. i 20/08.) proširena je primjena Kolektivnog ugovora za graditeljstvo iz 2001. godine, te primjena izmjena i dopuna Kolektivnog ugovora (ukupno 5) na sve poslodavce i radnike u djelatnosti graditeljstva u Republici Hrvatskoj. Budući je navedenim odlukama ministara znatno proširen broj subjekata na koje se kolektivni ugovor odnosi nastavno objavljujemo tumačenja Zajedničkog organa za koje držimo da će zasigurno doprinijeti ujednačenoj i pravilnoj primjeni Kolektivnog ugovora za graditeljstvo u praksi.

VAŽENJE KOLEKTIVNOG UGOVORA PREMA DJELATNOSTI

1. pitanje: Pravna osoba obavlja geodetsku djelatnost, a prema NKD svrstana je pod djelatnost 74. Ostale poslovne djelatnosti, 74.20.0 Arhitektonske djelatnosti i inženjerstvo te s njima povezano tehničko savjetovanje- geodetske istražne djelatnosti. Kako je dio radnika Zavoda (32 od 58) organiziran u okviru Sindikata graditeljstva Hrvatske, traži tumačenje da li se Kolektivni ugovor za graditeljstvo primjenjuje na Zavod s obzirom da isti ne obavlja djelatnost graditeljstva.

Tumačenje (17. listopada 2003.):

Imajući u vidu odredbu članka 2. Kolektivnog ugovora za graditeljstvo i Odluku o proširenju primjene Kolektivnog ugovora za graditeljstvo (NN broj 56/02 i 120/03) stranke Kolektivnog ugovora za graditeljstvo su navedenim člankom utvrdile važenje ugovora u djelatnostima za svoje članove koje Ugovor obostrano obvezuje.

Budući da je ministar rada i socijalne skrbi donio Odluku kojim proširuje primjenu Kolektivnog ugovora za graditeljstvo, a Geodetski zavod d.d. Osijek nije član HUP - Udruge poslodavaca graditeljstva, zauzeto je stajalište da bi mjerodavno tumačenje da li se geodetska djelatnost smatra graditeljskom, trebalo dati Ministarstvu rada i socijalne skrbi.

2. pitanje: Da li se KU graditeljstva primjenjuje i na Vodoprivredu s obzirom na upisanu djelatnost izgradnje hidrograđevinskih objekata i uređenja vodotoka? Istovremeno pri Vodoprivredi djeluje Sindikat zaposlenih u poljoprivredi, prehrambenoj i duhanskoj industriji i vodoprivredi Hrvatske i imaju sklopljen Kolektivni ugovor s tim Sindikatom.

Tumačenje (28. svibnja 2004.):

Sama činjenica upisa djelatnosti ne obvezuje na primjenu Kolektivnog ugovora, već je relevantno je obavljanje određene djelatnosti. Čl. 2. Kolektivnog ugovora definira osobe koje obvezuje kolektivni ugovor, a to su poslodavci koji obavljaju djelatnosti visokogradnje, niskogradnje i hidrogradnje, montažerskih radova, instalacijskih i završnih radova u građevinarstvu, projektiranja i srodnih tehničkih usluga koje su klasificirane u područja, podpodručja, odjeljke, skupine, razrede i podrazrede gospodarskih djelatnosti sukladno Odluci o nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti i na radnike svih struka kod tih pravnih osoba.

S obzirom da je ministar rada i socijalne skrbi donio Odluku kojom proširuje primjenu Kolektivnog ugovora za graditeljstvo, zahtjev za mjerodavno tumačenje je potrebno podnijeti sada nadležnom Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva.

3. pitanje: Da li pravna osoba s obzirom na njihove poslovne djelatnosti spada pod Kolektivni ugovor o graditeljstvu. U dopisu navode da je to poduzeće konzultantskog menadžmenta koje se bavi projektnim menadžmentom i menadžmentom troškova?

Tumačenje (09. svibnja 2006.):

Glede važenja kolektivnog ugovora u djelatnostima, sukladno odredbi članka 2. Kolektivnog ugovora za graditeljstvo Ugovor se primjenjuje na sve fizičke ili pravne osobe (u daljnjem tekstu: poslodavac) koje obavljaju djelatnosti visokogradnje, niskogradnje i hidrogradnje, montažerskih radova, instalacijskih i završnih radova u građevinarstvu, projektiranja i srodnih tehničkih usluga koje su kvalificirane u područja, podpodručja, odjeljke, skupine, razrade i podrazrede gospodarskih djelatnosti sukladno Odluci o nacionalnoj kvalifikaciji djelatnosti i na radnike svih struka kod tih pravnih osoba (poslodavaca).

Dakle, Kolektivni ugovor za graditeljstvo se primjenjuje na sve poslodavce koji de facto obavljaju pojedine djelatnosti navedene u članku 2. Kolektivnog ugovora za graditeljstvo koje su razvrstane u područja, podpodručja, odjeljke, skupine, razrede i podrazrede gospodarskih djelatnosti prema Odluci o nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti.

U konkretnom slučaju, budući da poslodavac ima registrirane djelatnosti projektiranje, građenje i nadzor, a neke od njih obavlja (projektni menadžmet i menadžment troškova), isti je dužan primjenjivati Kolektivni ugovor za graditeljstvo.

Napomena: Vezano za primjenu Kolektivnog ugovora valja naglasiti da je Zajednički organ, kao što je vidljivo iz tumačenja u točki 1 i 2, zauzeo stav da bi nadležno ministarstvo, s obzirom na činjenicu da je proširilo primjenu Kolektivnog ugovora i njegovih izmjena na sve poslodavce i radnike u djelatnosti graditeljstva, trebalo davati tumačenje što se smatra „djelatnošću graditeljstva“ te da li se u konkretnom slučaju, kolektivni ugovor primjenjuje na pojedinog poslodavca koji nije članica Udruge poslodavaca graditeljstva Hrvatske ?

Međutim, nadležno ministarstvo je, vezano za primjenu Kolektivnog ugovora poslodavaca i radnika u obrtu, čiju primjenu je nadležni ministar također proširio, zauzelo suprotan stav tj. „... **budući da ugovorne stranke svakog kolektivnog ugovora, pa tako i predmetnog kolektivnog ugovora imaju zajedničku komisiju ovlaštenu za tumačenje odredaba i praćenja njegove primjene, tumačenje bilo koje odredbe predmetnog ugovora, pa tako i odredbe o njegovoj primjeni može dati isključivo takva komisija (MGR. Kl.: 006-04/05-01/60, Ur. Broj 526-08-05-2 od 27. srpnja 2005. godine).**

Sukladno navedenom, Zajednički organ za tumačenje Kolektivnog ugovora za graditeljstvo je uvažio navedeno mišljenje i na kasniji upit o primjeni kolektivnog ugovora s obzirom na obavljanje djelatnosti, dao je konkretno tumačenje (vidi točku 3.).

SISTEMATIZACIJA RADNIH MJESTA

4. pitanje: Kako urediti sistematizaciju radnih mjesta kad u malim građevinskim poduzećima svi rade sve i obavljaju trenutne radne zadatke?

Tumačenje (28. svibnja 2004.):

Sukladno članku 7. KU graditeljstva poslodavac samostalno utvrđuje svoj organizacijski ustroj, organizacijske i radne dijelove, strukturu i broj radnika i uvjete koje radnici moraju ispunjavati za obavljanje pojedinih poslova, ako to zakonom ili drugim propisom nije propisano. Iz navedenog proizlazi da sistematizaciju radnih mjesta poslodavac samostalno uređuje Pravilnikom o radu ili drugim aktom. Upućujemo i na sadržaj članaka 12. stavak 1. točka 3. Zakona o radu kojom se određuje da Ugovor o radu mora sadržavati i uglavak o nazivu, naravi ili vrsti rada na koji se radnik zapošljava ili kratak popis ili opis poslova.

TARIFNI STAVOVI

5. pitanje ovlaštenog sudskog tumača glasi: Vozači kojih teretnih vozila spadaju u grupu poslova sa koeficijentom 1,64, a koji su u Vb grupi poslova s koeficijentom 1,71?

Tumačenje (4. listopada 2005.):

Sukladno članku 41. Kolektivnog ugovora za graditeljstvo, u tarifnom dijelu koji se nalazi u prilogu 1, izvršeno je razvrstavanje i vrednovanje pojedinih poslova odnosno radnih mjesta na osnovi složenosti i normalnih uvjeta rada na tim radnim mjestima, a svi poslovi odnosno radna mjesta razvrstana su u 10 grupa složenosti.

Poslovi radnog mjesta vozača teškog teretnog vozila, svrstani u V.a grupu složenosti Tarifnih stavova zahtijevaju da radnik ima znanje i sposobnosti za upravljanje teškim teretnim vozilom bez specijalne namjene.

Poslovi radnog mjesta vozača teškog teretnog vozila – specijalista, svrstani u V. b grupu složenosti Tarifnih stavova, osim upravljanja teškim teretnim vozilom, zahtijevaju da radnik ima specijalna znanja i sposobnosti za upravljanje sa jednim ili više različitih specijalnih teških teretnih vozila (npr. automikser, autodizalica, kiperi, damperi, labudice itd.).

6. pitanje općinskog suda: Je li Kolektivnim ugovorom za graditeljstvo između ugovornih stranaka bilo uopće razmatranja o grupi složenosti poslova referenta za socijalnu skrb, te općenito je li dogovorena grupa složenosti poslova iz područja pravničkih poslova, te ukoliko jest, potrebno je izvijestiti o shvaćanju ugovorenih strana u koju grupu poslova bi spadao posao referenta za socijalnu skrb?

Tumačenje (17. listopada 2003.):

Kolektivnim ugovorom za graditeljstvo (NN broj 56/02 i 120/03) nije izriekom utvrđena grupa složenosti poslova referenta za socijalnu skrb, kao ni za pravničke poslove.

Uvidom u tarifne stavove, koji su prilog Kolektivnom ugovoru, radno mjesto referenta za socijalnu skrb može biti svrstano od VI do VIII grupe složenosti, ovisno o složenosti poslova tog radnog mjesta, a što bi trebalo biti uređeno Pravilnikom o radu ili dogovorom poslodavca sa sindikatom sukladno članku 41. stavak 3. Kolektivnog ugovora za graditeljstvo.

PREKID RADA

7. pitanje se odnosi na visinu naknade plaće koja se isplaćuje radnicima kada ne mogu izvršavati radove zbog vremenskih uvjeta. Kako Zakon o radu ne pokriva pitanja više sile, te nakon konzultacija sa Radničkim vijećem, tvrtka je u službeni pravilnik uključila odredbu kojom bi se za minimum od 8 sati platilo 50% od ugovorene cijene rada ?

Tumačenje (17. listopada 2003.):

Budući da je prekid rada nastao zbog okolnosti za koje radnik nije odgovoran, prema članku 53. Kolektivnog ugovora za graditeljstvo, radnik ima pravo na naknadu plaće. Visina naknade je utvrđena u visini radnikove osnovne plaće. Napominjemo da se sukladno članku 85. Zakona o radu (NN broj 38/95., 54/95., 65/95., 17/01., 82/01. i 114/03.) visina naknade može utvrditi kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu, s time da se primjenjuje odnosno isplaćuje ona naknada plaće koja je povoljnija za radnika.

RADNI STAŽ

8. pitanje: Da li su poseban staž sudionika Domovinskog rata u dvostrukom trajanju, vrijeme provedeno izvan radnog odnosa (koje se priznaje za mirovinu) i radni staž koji nije zaključen, osnova za povećanje osnovne plaće za dodatak 0,5% i utvrđivanje godišnjeg odmora ?

Tumačenje (28. svibnja 2004.):

Radni staž je uveden u Kolektivni ugovor za graditeljstvo kao kriterij za opseg ostvarivanja prava na godišnji odmor i na dodatak od 0,5 % na plaću. U radni staž se računa:

- ukupno (efektivno) vrijeme provedeno u radnom odnosu kod sadašnjeg i bivših poslodavaca, bez obzira radi li se o punom, nepunom ili skraćenom radnom vremenu kao i
- razdoblja izjednačena sa radnim odnosom prema posebnim propisima koja su upisana u radnu knjižicu.

Sva druga razdoblja izvan radnog odnosa koja su obuhvaćena mirovinskim stažem sukladno Zakonom o mirovinskom osiguranju i posebnim propisima, ne uzimaju se u obzir za ostvarivanje prava iz Kolektivnog ugovora po osnovi radnog staža.

Iz navedenog proizlazi da radnik ostvaruje pravo na povećani broj dana godišnjeg odmora sukladno članku 32. stavak 4. Kolektivnog ugovora i povećanu osnovnu plaću za 0,5 % sukladno članku 43. st. 2. Kolektivnog ugovora na osnovu radnog staža, tj. ukupnog razdoblja provedenog u radnom odnosu i razdoblja koje je izjednačeno sa radnim odnosom prema posebnim propisima i upisano je u radnu knjižicu. Radni staž «koji nije zaključen» je zapravo tekući radni staž kod sadašnjeg poslodavca i uzima se kao kriterij za povećanje godišnjeg odmora i osnovne plaće radnika za 0,5 %.

9. pitanje: Da li staž upisan u radnu knjižicu na temelju potvrde Ministarstva obrane pripada u ukupni radni staž kao osnovu za određivanje trajanja godišnjeg odmora radnika?

Tumačenje (28.svibnja 2004.):

Radni staž je uveden u KU za graditeljstvo (članak 32.stavak 4.) kao jedan od kriterija za povećanje trajanja godišnjeg odmora. U radni staž se računa:

- ukupno (efektivno) vrijeme provedeno u radnom odnosu kod sadašnjeg i bivših poslodavaca, bez obzira radi li se o punom, nepunom ili skraćenom radnom vremenu upisano u radnu knjižicu kao i
- razdoblja izjednačena sa radnim odnosom prema posebnim propisima koja su upisana u radnu knjižicu.

Sva druga razdoblja izvan radnog odnosa koja su obuhvaćena mirovinskim stažem sukladno Zakonom o mirovinskom osiguranju i posebnim propisima ne uzimaju se u obzir za ostvarivanje prava iz Kolektivnog ugovora po osnovi radnog staža.

Iz navedenog proizlazi da radnik ostvaruje pravo na povećani broj dana godišnjeg odmora sukladno članku 32. stavak 4. Kolektivnog ugovora na osnovu radnog staža, tj. ukupnog razdoblja provedenog u radnom odnosu i razdoblja koje je izjednačeno sa radnim odnosom prema posebnim propisima i upisano je u radnu knjižicu.

10. pitanje: Je li se obvezno obračunava dodatak na radni staž iako je to u pravilniku o plaćama drugačije uređeno?

Tumačenje (28.svibnja 2004.):

Člankom 43. KU za graditeljstvo propisano je da se osnovna plaća radnika povećava za svaku navršenu godinu radnog staža 0.5%. Sukladno članku 92. KU, odredbe KU se primjenjuju neposredno, osim ako za primjenu pojedinih odredbi nije potrebna odgovarajuća razrada u Pravilniku o radu ili drugom aktu poslodavca. Ako bi Pravilnikom o radu ili drugim aktom poslodavca ovo pravo bilo utvrđeno u manjem opsegu od prava iz članka 43. KU, primjenjuju se odredbe KU. Napominjemo da je poslodavac u obvezi primijeniti za radnika najpovoljnije pravo i sukladno članku 7.a Zakona o radu.

SMJENSKI RAD

11. pitanje: Smjenski rad se u firmi vodi u dvije smjene, turnus smjene se mijenja tjedno. Do sada nisu primjenjivali dodatak od 10% na rad u drugoj smjeni ?

Tumačenje (28. svibnja 2004.):

Definicija smjenskog rada dana je u članku 48. KU graditeljstva. Prema navedenoj odredbi smjenskim radom smatra se rad organiziran u najmanje dvije smjene s punim dnevnim radnim vremenom. Ako je rad organiziran na navedeni način, cijena sata rada radnika u drugoj smjeni povećava se za 10 %.

VISINA PLAĆE ZA RAD U DANE BLAGDANA

12. pitanje se odnosi na plaćanja rada na dane blagdana, odnosno da li se radniku isplaćuje uvećana plaća za 50% i naknada za dane blagdana (prosjek 3 mjesečna primanja) ili samo uvećana plaća?

Tumačenje (28.svibnja 2004.):

Sukladno članku 47. st. 3. KU za graditeljstvo za rad na dane blagdana i u neradne dane utvrđene zakonom cijena sata radnika povećava se za 50% i nadoknađuje za taj dan.

Sukladno čl.51.st. 2.toč. 2. KU graditeljstva radnik ima pravo na naknadu plaće u visini njegove prosječne plaće isplaćene za rad u tuzemstvu u prethodna tri mjeseca ili za prethodni mjesec, ako je to za njega povoljnije, za vrijeme kada ne radi zbog državnih blagdana i neradnih dana utvrđenih Zakonom.

Iz navedenih odredbi KU proizlazi da radnik koji radi u dane blagdana i u neradne dane utvrđene Zakonom o blagdanima, spomendanima i neradnim danima u Republici Hrvatskoj ima pravo:

- **na plaću uvećanu za 50% s obzirom da se cijena sata radnika za sate rada provedena na radu u dane blagdana i u neradne dane uvećava za 50% i**
- **na naknadu plaće (kao i svi drugi radnici koji ne rade) i to u visini njegove prosječne plaće isplaćene za rad u tuzemstvu u prethodna tri mjeseca ili za prethodni mjesec, ako je to za njega povoljnije.**

POJAM „ISPLAĆENE PLAĆE ZA PRETHODNI MJESEC“

13. pitanje: Što se smatra plaćom isplaćenom u prethodnom mjesecu u konkretnom slučaju: - poduzeće vrši obračun plaće u mjesecu svibnju za prethodni mjesec, travanj. Radnik je u travnju bio na godišnjem odmoru. Plaća za mjesec ožujak isplaćena je u mjesecu travnju. Postavlja se pitanje koja isplaćena plaća će se smatrati kao plaća isplaćena u prethodnom mjesecu? Da li je to plaća za mjesec ožujak a isplaćena u mjesecu travnju ili je to plaća za mjesec veljaču isplaćena u mjesecu ožujku ?

Tumačenje (28.svibnja 2004.):

“Plaćom isplaćenom u prethodnom mjesecu” u smislu članka 51. KU graditeljstva smatra se obračunata plaća iz mjeseca koji prethodi mjesecu korištenja godišnjeg odmora, bez obzira kad je plaća bila isplaćena. U konkretnom slučaju, radniku koji godišnji odmor koristi u travnju, pod plaćom isplaćenom u prethodnom mjesecu smatra se obračunata plaća za ožujak bez obzira je li mu plaća i stvarno isplaćena.

DODACI NA PLAĆU – za otežane uvjete rada

14. pitanje: U kojem postotku se obračunava i kakve sve uvjete ubrajamo pod otežane uvjete rada?

Tumačenje (28.svibnja 2004.):

Odredbom čl. 44. KU graditeljstva definiraju se elementi otežanih uvjeta rada kao i minimalna visina dodataka na otežane uvjete rada.

JEDNOKRATNI DODATAK NA PLAĆU

15. pitanje: Dva radnika su izgubila pravo na korištenje godišnjeg odmora zbog bolovanja te prema članku 55. Zakona o radu, pročišćeni tekst jer nije bilo uvjeta za prenošenje godišnjeg odmora u slijedeću kalendarsku godinu. Jesu li radnici izgubili i pravo na jednokratni dodatak (regres)?

Tumačenje (18.srpnja 2008.):

Člankom 49 stavak 1. Kolektivnog ugovora za graditeljstvo, pročišćeni tekst (NN broj 12/08) izričito se određuje da radnik ima pravo na jednokratni dodatak na plaću u iznosu od 1.800,00 kuna godišnje. Pravo na jednokratni dodatak nije uvjetovano sa korištenjem godišnjeg odmora.

Prema stavku 2. istog članka se određuje vrijeme isplate koje također nije isključivo vezano za korištenje godišnjeg odmora, već proizlazi da se iznos u pravilu isplaćuje s plaćom za mjesec u kojem se koristi godišnji odmor. Međutim, ako radnik koristi godišnji odmor prije 30. lipnja tekuće godine poslodavac ima obvezu isplate jednokratnog dodatka tek nakon 30. lipnja za tekuću godinu.

TERENSKI DODATAK

16. pitanje: Da li se mogu obračunati terenski dodaci za radnike koji rade na gradilištu koje je udaljeno manje od 30 kilometara od sjedišta, bez uplate poreza i doprinosa?

Tumačenje (28.svibnja 2004.):

U članku 56. Kolektivnog ugovora za graditeljstvo se određuje uvjeti za isplatu i visina terenskog dodatka. Navedenom odredbom kolektivnog ugovora se ne određuje oporezivost ili neoporezivost iznosa terenskog dodatka već je to propisano poreznim propisima. Budući da ovo tijelo nije mjerodavno za tumačenje poreznih propisa zauzeto je stajalište da bi mjerodavno tumačenje u ovom slučaju trebalo dati Ministarstvo financija.

17. pitanje se odnose na tumačenje odredbe članka 56. Kolektivnog ugovora i to :

- Kada je poslodavac dužan isplatiti terenski dodatak u iznosu od 80,00 kuna, a kada u iznosu od 170,00 kuna ?
- Da li vrijeme provedeno na putu do gradilišta koje je udaljeno više od 30 kilometara i s gradilišta kući ulazi u radno vrijeme (poslodavac ima organiziran vlastiti prijevoz radnika)? Da li u konkretnom slučaju radnici imaju pravo na terenski dodatak i u kojem iznosu?
- Mogu li radnici, ako su troškovi smještaja i prehrane nerealni npr. obrok stvarno košta 15 kuna, a poslodavac zaračunava 30 kuna, zahtijevati isplatu terenskog dodatka u novcu?

Tumačenje (16. lipnja 2003.):

Visina terenskog dodatka iznosi 80,00 do 170,00 kuna dnevno, a utvrđuje se ovisno o visini stvarnih troškova pravilnikom o radu i ne smije biti manja od najnižeg iznosa utvrđenog Kolektivnim ugovorom koji iznosi 80,00 kuna.

Zajednički organ nije ovlašten podноситelju zahtjeva dati tumačenje o računanju radnog vremena, jer to nije uređeno Kolektivnim ugovorom. O tome odluku donosi poslodavac sam ili u sporazumu sa radničkim vijećem.

Zajednički organ nije ovlašten podноситelju zahtjeva dati tumačenje o utvrđivanju iznosa terenskog dodatka u pojedinom slučaju.

Prilikom isplate terenskog dodatka mora se poštivati odredba stavka 3. članka 56. Kolektivnog ugovora.

PREHRANA RADNIKA NA GRADILIŠTU

18. pitanje se odnosi na prehranu radnika na gradilištu i priznavanja kao poreznog troška ?

Tumačenje (28.svibnja 2004.):

U KU graditeljstva se nigdje ne spominje dodatak na prehranu, niti način organiziranja prehrane. U članku 56. Kolektivnog ugovora se određuju uvjeti i visina terenskog dodatka koji se radniku isplaćuje razmjerno troškovima prehrane. Uvjete i slučajeve u kojima su poslodavci dužni osigurati smještaj, prehranu i prijevoz radnika rješava Pravilniku o osiguranju smještaja, prehrane i prijevoza radnika koji obavljaju poslove na privremenim radilištima izvan sjedišta organizacije odnosno poslodavca (NN broj 7/87).

Budući da ovo tijelo nije mjerodavno za tumačenje poreznih propisa, glede priznavanja dodatka na prehranu kao poreznog troška, upućujemo na nadležno ministarstvo financija.

SOLIDARNA POMOĆ RADI BOLOVANJA DULJEG OD 90 DANA

19. pitanje: Radnik je u radnom odnosu kod poslodavca u graditeljstvu i nalazi se na dugotrajnom bolovanju od 29.11.2004. godine, a nije nikada do sada ostvari pravo na solidarnu pomoć radi bolovanja dužeg od 90 dana. Je li ima pravo na naknadu, kojim redoslijedom i na koji pravni način?

Tumačenje (18.srpnja 2008.):

Sukladno članku 62. stavak 2, točka 2. Kolektivnog ugovora za graditeljstvo, pročišćeni tekst (NN 12/08), poslodavac može isplatiti solidarnu pomoć radniku uz slijedeće uvjete:

- da je radnik na bolovanju duže od 90 dana i
- da je to radi nabavke medicinskih pomagala i pokriva participacije pri kupnji lijekova.

Iznos koji poslodavac može isplatiti, orijentaciono iznosi 2.500,00 kuna godišnje.

Dakle, prema odredbi članka 62. stavak 2. točka 2., poslodavac nema izričitu obvezu isplate solidarne pomoći sa navedene osnove. Ako poslodavac isplaćuje solidarnu pomoć za bolovanje preko 90 dana, istu isplaćuje ako se steknu svi propisani uvjeti u članku 62. stavak 2 točka 2. Kolektivnog ugovora za graditeljstvo. Iznos od 2.500,00 kuna godišnje je samo orijentacijski, što znači da poslodavac može godišnje isplatiti veće ili manje iznose od navedenog. Kriterije i dinamiku isplate solidarnih pomoći poslodavac može urediti pravilnikom ili odlukom.

ZAŠTITA STARIJIH RADNIKA

20. pitanje se odnose na tumačenje članka 74 Kolektivnog ugovora za graditeljstvo i to:

- da li su radnici zaštićeni tijekom cijelog vremenskog perioda od pet godina do stjecanja uvjeta za starosnu mirovinu od smanjivanja plaće. Npr. da li je u skladu sa navedenom odredbom ako poslodavac ponudi radniku, kojem nedostaje 3 godine života do stjecanja uvjeta za starosnu mirovinu, posao koji je manje plaćen od dosadašnjeg ?
- da li se zaštita odnosi i na radnike koji u prijelaznom razdoblju (1999. do 2007. godine) mogu, sukladno Zakonu o mirovinskom osiguranju, ostvariti mirovinu pod povoljnijim uvjetima od propisanih u članku 30. spomenutog zakona (ostvarivanje prava prije navršanih 65 godina života - muškarac, odnosno 60 godina – žena).
- iz navedene odredbe nije vidljivo koje se okolnosti moraju steći da bi radnik mogao zadržati plaću u visini koju je ostvarivao ili bi pod normalnim okolnostima ostvarivao u mjesecu koji prethodi mjesecu u kojem su se stekle "spomenute okolnosti" tj, što se podrazumijeva pod "spomenutim okolnostima".

Tumačenje (20. siječnja 2005.):

Cilj odredbe članka 74. Kolektivnog ugovora za graditeljstvo je zaštita starijih radnika. na način da su zaštićeni svi radnici tijekom radnog odnosa u vremenskom periodu od 5 (pet) godina do stjecanja uvjeta za starosnu mirovinu po osnovu mirovinskog staža ili godina života na način da im se ne može umanjivati plaća.

Dakle, radnik ima pravo u petogodišnjem razdoblju, sve do stjecanja uvjeta za starosnu mirovinu, uključujući prijelazno razdoblje prema članku 178. i 179. Zakona o mirovinskom osiguranju, zadržati plaću koju je ostvario ili bi pod normalnim okolnostima ostvario u mjesecu koji prethodi mjesecu u kojem su se stekle okolnosti zbog kojih se radniku nudi raspored na druge poslove koji su niže vrednovani od dosadašnjih poslova koje je radnik obavljao (npr. smanjena radna sposobnost, promjena organizacije posla i sl.).

To primjerice znači da radnik, kojem nedostaju tri godine života do starosne mirovine, a prihvatio je ponudu poslodavca za obavljanje poslova sa nižom plaćom, ima pravo zadržati dosadašnju povoljniju plaću koju je ostvarivao neposredno prije rasporeda na druge poslove, a ne plaću koju je ostvarivao u trenutku kada je počeo teći rok od pet godina do starosne mirovine.

Radnik sa zaštićenom plaćom ima pravo na povećanje plaće koja je određena kao polazna (plaća od koje se određuje zaštićeno pravo) razmjerno povećanju prosječnih plaća kod poslodavca.

IZNOS NAJNIŽE OSNOVNE PLAĆE I IZNOS OSNOVNE PLAĆE ZA SVAKU GRUPU POSLOVA

članak 40. i Tarifni stavovi Kolektivnog ugovora za graditeljstvo

21. pitanje: Člankom 40. stavak 1. Kolektivnog ugovora za graditeljstvo utvrđena je najniža osnovna plaća u iznosu 2.400,00 kuna do 31.12.2007. godine, a od 01.01.2008. u visini najniže osnovice za obračun doprinosa (za 2008. je 2.441,25 kn). U tarifnom dijelu je pored koeficijenta naveden i iznos osnovne plaće za svaku grupu poslova. Da li se u 2008. i nadalje (do eventualne izmjene ugovora) primjenjuju navedene plaće ili se koeficijent složenosti primjenjuje na novu najnižu osnovnu plaću ?

Tumačenje (18.srpnja 2008.)

Prema članku 40. stavak 1. Kolektivnog ugovora za graditeljstvo, pročišćeni tekst (NN 12/08) najniža osnovna plaća za najjednostavnije poslove utvrđuje se u mjesečnom iznosu od 2.400,00 kuna do 31.12.2007. godine, a od 1.1. 2008 u visini 2.441,25 kuna tj. u visini najniže osnovice za obračunavanje i plaćanje doprinosa za obvezna osiguranja prema posebnim propisima.

Stupanjem na snagu Zakona o minimalnoj plaći (NN 67/08), od 1. srpnja 2008. godine najniži mjesečni bruto iznos plaće je povećan, te za razdoblje od 1. srpnja 2008. godine do 31. svibnja 2009. iznosi 2.747,00 kuna, a prema važećim propisima mjesečna osnovica za obračun doprinosa na plaću radnika ne može biti niža od navedenog iznosa.

Sukladno navedenom, iznos najniže osnovne plaće iz članka 40. st. 1. Kolektivnog ugovora za graditeljstvo usklađuje se sa iznosom minimalne plaće, odnosno najnižom mjesečnom osnovicom za obračun doprinosa na plaću, te će u razdoblju od 1. srpnja 2008. godine do 31. svibnja 2009. godine najniža osnovna plaća iz članka 40. Kolektivnog ugovora za graditeljstvo iznositi 2.747,00 kuna.

Usklađuju se i povećavaju iznosi osnovnih plaća svake pojedine grupe poslova.

Naime, prema članku 41. stavak 1. i tarifnim stavovima Kolektivnog ugovora za graditeljstvo osnovna plaća pojedine grupe poslova (1:10) utvrđuje se tako da se najniža osnovna plaća množi sa koeficijentom složenosti određenim za svaku grupu i podgrupu poslova. To znači da su se od 1. siječnja 2008. godine koeficijenti svake grupe i podgrupe poslova koji su navedeni u tarifnim stavovima Kolektivnog ugovora za graditeljstvo, množili sa najnižom osnovnom plaćom u iznosu 2.441,25 kuna, a od 1. srpnja 2008. godine koeficijenti se množe sa 2.747,00 kuna .

Grupa složenosti	Poslovi – radna mjesta	Koeficijent	Osnovna plaća u kunama	
			Po satu	Mjesečno
I. grupa poslova podrazumijeva jednostavan rutinski rad koji ne zahtjeva posebno obrazovanje	Transportni radnik, čistačice i sl.	1,00	15,79	2.747,00
II. grupa poslova podrazumijeva manje složene poslove i zadatke, odnosno rad za koji su dovoljna pismena uputstva	Priučeni PKV građevinski radnici, pomoćni priučeni radnici svih struka, radnik na pripremi namirnica, sobarica, pomoćnik strojarškog montera, autoperlač i podmazivač, poslužitelj strojeva i uređaja na proizvodnji građevinskih elemenata, pomoćnik geobušača, figurant, kurir i dostavljač	1,15	18,16	3.159,05

Grupa složenosti	Poslovi – radna mjesta	Koeficijent	Osnovna plaća u kunama	
			Po satu	Mjesečno
III. grupa podrazumijeva srednje složene poslove i zadatke na kojima se rad ponavlja uz povremenu pojavu novih poslova	KV građevinski radnik početnik (zidar, tesar, armirač, betonirac, asfalter), KV radnik svih struka početnik, geobušač, strojar jednostavnog građevinskog stroja, vozač traktora, monter metalnih konstrukcija, rukovalac strojeva za obradu drva, unosilac podataka u računalo, tehnički crtač laborant, daktilograf, telefonist na telefonskoj centrali, skladištar priručnog skladišta	1,30	20,52	3.571,10
IV. a - grupa poslova podrazumijeva složenije i raznovrsnije poslove i zadatke za čije su obavljanje potrebne konzultacije u njihovu izvršavanju	KV građevinski radnici svih struka (V. grupa tesar, armirač, zidar i dr.), građevinski laborant, vozač teretnog motornog vozila, servisni mehaničar, univerzalni strojarski monter, strojar građevinskih strojeva, skladišta, kuhar, blagajnik, vatrogasac KV električar	1,45	22,89	3.983,15
IV. b – grupa poslova podrazumijeva složenije i raznovrsnije poslove i zadatke za čije su obavljanje potrebne konzultacije u njihovu izvršavanju	KV građevinski radnih svih struka (VI. grupa tesar, armirač, zidar, izolater, asfalter), tehničar gradilišta, tehničar geobušenja, laborant, tehničar prerade drva, knjigovođa, operater RC-a, geometar	1,52	24,00	4.175,44

Grupa složenosti	Poslovi - radna mjesta	Koeficijent	Osnovna plaća u kunama	
			Po satu	Mjesečno
V. a - grupa poslova podrazumijeva složenije poslove i zadatke koji zahtijevaju veći stupanj samostalnosti u izvršavanju poslova i zadataka	VKV građevinski radnik svih struka (VII. grupa tesar, armirač, betornirac, utezač, skelar), strojar teških građevinskih strojeva, monter plinoenergetskih postrojenja, vozač teških teretnih vozila, pečar-specijalist, tehničar-kalkulant, poslovođa jednostavnih objekata i postrojenja, knjigovođa	1,64	25,89	4.505,08
V. b - grupa poslova podrazumijeva složenije poslove i zadatke koji zahtijevaju veći stupanj samostalnosti u izvršavanju poslova i zadataka	VKV građevinski radnik svih struka (VIII. grupa tesar, zidar, armirač, utezač),miner specijalist,vodeći monter, vozač autobusa, strojar građevinskog stroja specijalist, vozač teškog teretnog vozila-specijalist, rukovalac strojeva za obradu drva-specijalist, poslovođa građevinskih objekata, poslovođa montaže,kuhar-specijalist, knjigovođa-kontista	1,71	27,00	4.697,37
VI. grupa poslova podrazumijeva poslove koji zahtijevaju samostalnosti i veći stupanj kreativnosti u njihovu izvršavanju	VKV građevinski radnik-majstor svih zanimanja, majstor u održavanju strojeva, zavarivač za specijalne postupke, poslovođa gradilišta, poslovođa završnih radova, poslovođa montaže, samostalni referent pratećih službi, kalkulant, geometar-specijalista, rukovoditelj manjeg građevin.objekta	1,82	28,73	4.999,54
VII. grupa poslova podrazumijeva poslove koji zahtijevaju dodatno poznavanje užeg područja djelovanja uz samostalnost i kreativnost u izvršavanju poslova tih područja	Rukovoditelj građevinskog objekta, rukovoditelj objekta montaže, rukovoditelj pogona, poslovođa složenog objekta, voditelj odsjeka u pratećim službama, komercijalist, domaćin hotela, projektant metalnih konstrukcija, geodeta, knjigovođa-bilancist, samostalni kalkulant, rukovoditelj mehanizacije i transporta i rukovoditelj održavanja na gradilištu	1,90	30,00	5.219,30
VIII. grupa poslova prodrzumijeva vrlo složene poslove koji zahtijevaju inicijativu i kreativnost radnika, projektiranje poslova i zadataka	Rukovoditelj gradilišta, rukovoditelj građevinskih instalacija, rukovoditelj složenog pogona, geodet-specijalist, samostalni kalkulant,programer, strojarski konstruktor, operativni konstruktor metalnih konstrukcija, voditelj odjela službi knjigovodstva, komercijale, financija, pripremi rada, dipl. inženjeri i drugi stručnjaci i sl.	2,20	34,73	6.043,40

IX. grupa poslova podrazumijeva vrlo složene poslove koji zahtijevaju inicijativu i kreativnost radnika, te dodatna specijalistička znanja potrebna za obavljanje tih poslova	Rukovoditelj vrlo složenog gradilišta, dipl.inženjeri i drugi stručnjaci u službama - specijalisti, samostalni projektant, organizator ERC-a, geodetski projektant, arhitektonski projektant metalnih konstrukcija, tehnolog specijalist i drugi	2,35	37,10	6.455,45
X. grupa poslova podrazumijeva najslženije poslove i zadatke s najvećim značajem za vođenje procesa proizvodnje i poslovanja, kreativne poslove i zadatke, istraživački rad, itd.	Odgovorni rukovoditelj poslovanja završnih radova, organizator industrijske proizvodnje građevinskog materijala za ugrađivanje i projektne opreme u građevinarstvu, organizator biroa, organizator geodetske službe, rukovoditelj radnih jedinica, rukovoditelj velikih samostalnih pogona, rukovoditelj sektora komercijale, financija, knjigovodstva, kadrova i sl., savjetnik direktora, rukovoditelj sektora razvoja članovi i rukovoditelji istraživačkih timova.	2,65	41,84	7.279,55

U Zagrebu, 18.07.2008. godine

Predsjednik
Zajedničkog organa za tumačenje:

Ratimir Sviben

JEDNOKRATNI DODATAK NA PLAĆU

22.pitanje: Dva radnika su izgubila pravo na korištenje godišnjeg odmora zbog bolovanja te prema članku 55. Zakona o radu, pročišćeni tekst jer nije bilo uvjeta za prenošenje godišnjeg odmora u slijedeću kalendarsku godinu. Jesu li radnici izgubili i pravo na jednokratni dodatak (regres)?

Tumačenje (18.srpnja 2008.)

Člankom 49 stavak1. Kolektivnog ugovora za graditeljstvo, pročišćeni tekst (NN broj 12/08) izričito se određuje da radnik ima pravo na jednokratni dodatak na plaću u iznosu od 1.800,00 kuna godišnje. Pravo na jednokratni dodatak nije uvjetovano sa korištenjem godišnjeg odmora.

Prema stavku 2. istog članka se određuje vrijeme isplate koje također nije isključivo vezano za korištenje godišnjeg odmora, već proizlazi da se iznos u pravilu isplaćuje s plaćom za mjesec u kojem se koristi godišnji odmor. Međutim, ako radnik koristi godišnji odmor prije 30 lipnja tekuće godine poslodavac ima obvezu isplate jednokratnog dodatka tek nakon 30. lipnja za tekuću godinu.

SOLIDARNA POMOĆ RADI BOLOVANJA DULJEG OD 90 DANA

23. pitanje: Radnik je u radnom odnosu kod poslodavca u graditeljstvu i nalazi se na dugotrajnom bolovanju od 29.11.2004. godine, a nije nikada do sada ostvari pravo na solidarnu pomoć radi bolovanja dužeg od 90 dana. Je li ima pravo na naknadu, kojim redoslijedom i na koji pravni način?

Tumačenje (18. srpnja 2008.)

Sukladno članku 62 stavak 2, točka 2. Kolektivnog ugovora za graditeljstvo, pročišćeni tekst (NN 12/08) poslodavac može isplatiti solidarnu pomoć radniku uz slijedeće uvjete:

- da je radnik na bolovanju duže od 90 dana i
- da je to radi nabavke medicinskih pomagala i pokrivenje participacije pri kupnji lijekova

Iznos koji poslodavac može isplatiti, orijentaciono iznosi 2.500,00 kuna godišnje.

Dakle, prema odredbi članka 62. stavak 2. točka 2. poslodavac nema izričitu obvezu isplate solidarne pomoći sa navedene osnove. Ako poslodavac isplaćuje solidarnu pomoć za bolovanje preko 90 dana, istu isplaćuje ako se steknu svi propisani uvjeti u članku 62. stavak 2 točka 2. Kolektivnog ugovora za graditeljstvo. Iznos od 2.500,00 kuna godišnje je samo orijentacijski, što znači da poslodavac može godišnje isplatiti veće ili manje iznose od navedenog. Kriterije i dinamiku isplate solidarnih pomoći poslodavac može urediti pravilnikom ili odlukom.

VAŽENJE KOLEKTIVNOG UGOVORA ZA GRADITELJSTVO - članak 2.

24. pitanje: Da li se Kolektivni ugovor za graditeljstvo, s obzirom na djelatnost trgovačkog društva za projektiranje, inženjering i usluge s ograničenom odgovornošću primjenjuje i na zaposlene u navedenom društvu?

Tumačenje (14. prosinca.2009.)

Glede važenja kolektivnog ugovora u djelatnostima, sukladno odredbi članka 2. Kolektivnog ugovora za graditeljstvo Ugovor se primjenjuje na sve fizičke ili pravne osobe (u daljem tekstu: poslodavac) koje obavljaju djelatnosti visokogradnje, niskogradnje i hidrogradnje, montažerskih radova, instalacijskih i završnih radova u građevinarstvu, projektiranja i srodnih tehničkih usluga koje su kvalificirane u područja, podpodručja, odjeljke, skupine, razrade i podrazrede gospodarskih djelatnosti sukladno Odluci o nacionalnoj kvalifikaciji djelatnosti i na radnike svih struka kod tih pravnih osoba (poslodavaca).

Dakle, Kolektivni ugovor za graditeljstvo se primjenjuje na sve poslodavce koji obavljaju pojedine djelatnosti navedene u članku 2. Kolektivnog ugovora za graditeljstvo koje su razvrstane u područja, podpodručja, odjeljke, skupine, razrede i podrazrede gospodarskih djelatnosti prema Odluci o nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti.

U konkretnom slučaju, budući da poslodavac ima registrirane djelatnosti projektiranje, građenje i nadzor, izvođenje investicijskih radova u inozemstvu a neke od njih obavlja (Inženjerstvo i s njim povezano tehničko savjetovanje), isti je dužan primjenjivati Kolektivni ugovor za graditeljstvo.

ZAŠTITA STARIJIH RADNIKA – Članak 74. Kolektivnog ugovora za graditeljstvo

25 pitanje: Da li radnik ima pravo zadržati u cijelosti visinu plaće koju je ostvario u mjesecu koji prethodi mjesecu u kojem su se stekle okolnosti staža i godina života prema članku 74. Kolektivnog ugovora za graditeljstva. Napominje da je plaća koju je ostvario sadržavala plaćene sate rada (osnovnu plaću) stimulativni dio i dodatak po osnovi radnog staža.

Tumačenje (7. rujna 2010.)

Svrha odredbe članka 74 Kolektivnog ugovora za graditeljstvo je zaštita starijih radnika na način da radnik tijekom petogodišnjeg razdoblja zadržava svoju plaću odnosno da mu se u slučaju izmjene ugovora o radu tijekom petogodišnjeg zaštićenog razdoblja ne može smanjivati visina osnovne plaće. Zadržati plaću u smislu odredbe članka 74. Kolektivnog ugovora ne odnosi se na zadržavanje visine plaće u apsolutnom iznosu, nego na zadržavanje visine osnovne plaće (grupe složenosti). Pravo na dodatak na staž radnik će ostvariti pod uvjetima i visini propisanoj člankom 43. Kolektivnog ugovora za graditeljstvo. Pravo radnika na stimulaciju i dodatak na otežane uvjete rada je okvirno uređeno odredbama članka 42. i 44. Kolektivnog ugovora za graditeljstvo koje obvezuju poslodavce da ta pitanja pobliže urede Pravilnikom o radu.

U konkretnom slučaju nije došlo do promjene grupe složenosti, pa radnik zadržava svoju plaću tj sukladno odredbi članka 37. Kolektivnom ugovoru ima pravo na plaću koja se sastoji od osnovne plaće i dodatka 0,5% po osnovi radnog staža te stimulativnog dijela. Kolektivnim ugovorom nije propisana obveza isplate stimulativnog dijela plaće pa istu radnik ostvaruje prema pravilima poslodavca.

TROŠKOVI PRIJEVOZA S POSLA I NA POSAO – članak 58. Kolektivnog ugovora za graditeljstvo

26. pitanje tumačenja odredbe članka 58. Kolektivnog ugovora za graditeljstvo tj. da li se ta odredba odnosi na troškove prijevoza svakodnevno od mjesta privremenog boravišta blizu gradilišta do samog mjesta rada odnosno gradilišta ili se to odnosi na troškove prijevoza od mjesta rada (gradilišta) do prebivališta?

Druga grupa pitanja se odnosi na postupak utvrđivanja troškova prijevoza s posla i na posao odnosno tko snosi teret dokaza za troškove prijevoza?

Tumačenje (7. rujna 2010.)

Sukladno članku 58. Kolektivnog ugovora za graditeljstvo radnik ima pravo na naknadu troškova prijevoza s posla i na posao za sve radne dane sukladno rasporedu radnog vremena. Naknada je određena u visini stvarnih troškova prijevoza javnim prometom prema cijeni mjesečne ili pojedinačne karte. Ako postoji mogućnost korištenja više alternativnih sredstava javnog prijevoza, poslodavac ima mogućnost isplatiti radniku naknadu troška prijevoza u visini cijene one vrste javnog prijevoza koja je za poslodavca najpovoljnija.

Navedenom odredbom nije obuhvaćena naknada troškova prijevoza od mjesta rada (gradilišta) do prebivališta ako radnici kontinuirano rade i borave na terenu i primaju terenski dodatak.

Visina naknade troškova prijevoza s posla i na posao radnicima koji rade na gradilištu (od mjesta rada do mjesta privremenog boravišta/smještaja radnika) ovisi o tome je li poslodavac radniku osigurao smještaj i prijevoz. Poslodavac nema obvezu isplate naknade troškova prijevoza s posla i na posao ako je radnicima osigurao smještaj u mjestu rada (na gradilištu). Ako radnik ima privremeno boravište/smještaj izvan mjesta rada (gradilišta) i nema osiguran svakodnevni prijevoz od strane poslodavca, poslodavac mu je dužan sukladno odredbi članka 58. Kolektivnog ugovora za graditeljstvo nadoknaditi troškove prijevoza.

Pitanja vezana za postupak utvrđivanja visine naknade troškova prijevoza (tko snosi teret dokaza za cijenu koštanja vozne karte, u kojem roku se podnosi zahtjev i sl.) nije regulirano Kolektivnim ugovorom.